

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi K. M.

na przewlekłość postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie o sygn. akt I ACa (...)

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 27 października 2020 r.

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Pismem z 17 czerwca 2020 r., za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika, K. M. wniosła skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. W skardze, wniesionej na podstawie stosownych przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j.: Dz.U. 2018, poz. 75; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania), wystąpiono z wnioskami o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w (...) (I ACa (...)), nastąpiło naruszenie prawa Skarżącej do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;

2. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej 10.000 zł;

3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kwoty 2.000 zł;
4. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kosztów postępowania według norm prawem przepisanych;
5. nakazanie Sądowi Apelacyjnemu wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej.

Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) w piśmie z 23 września 2020 r. zgłosił swój udział w toczącym się postępowaniu oraz wniósł o oddalenie skargi, ponieważ brak jest podstaw do stwierdzenia przewlekłości. Prezes Sądu Apelacyjnego w (...) przytoczył we wskazanym zakresie szeroką argumentację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. Judykatura Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18 oraz z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19).

Sąd Najwyższy zwracał uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie

stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19). Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa Europejski Trybunał Praw Człowieka, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyrok ETPC z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce, LEX nr 42006; wyrok ETPC z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce, LEX nr 40840; wyrok ETPC z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce, LEX nr 42801; wyrok ETPC z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce, Biuletyn Biura Informacji Rady Europy 2003, nr 1, s. 55; wyrok ETPC z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce, Biuletyn Biura Informacji Rady Europy 2003, nr 2, s. 30; zob. M. A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19). W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie określono sztywnych granic czasowych postępowania, których przekroczenie mogłoby być automatycznie uznane za przewlekłość postępowania. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zależy od okoliczności konkretnej sprawy, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania (zob. P. Gorajewski, Rozsądny termin rozpoznania sprawy przez sąd w świetle standardu Rady Europy a praktyka sądownoadministracyjna (w) Stosowanie Prawa Europejskiego w orzecznictwie sądowym z 2019 r., s. 69-70; oraz powołane tam orzecznictwo ETPC). Powyższe oznacza, że przewlekłości

postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19).

Dokonując więc oceny, czy doszło do przewlekłości postępowania, a tym samym czy naruszone zostało prawo strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, sąd – stosownie do treści art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania – obok upływu czasu uwzględnia indywidualne okoliczności sprawy związane z postępowaniem, ale także okoliczności związane z organizacją wymiaru sprawiedliwości. Przewlekłość postępowania nie może być jednak usprawiedliwiona samymi niedostatkami organizacyjnymi wymiaru sprawiedliwości. Skarb Państwa nie może więc zwolnić się z odpowiedzialności za przewlekłość postępowania sądowego, powołując się tylko na zaniedbania władz publicznych w zakresie zapewnienia sądom optymalnych warunków do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, skutkujące nadmiernym obciążeniem sędziów pracą oraz zaległościami w rozpatrywaniu spraw sądowych (postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19).

Z analizy akt sprawy wynika, że wyrokiem z 11 września 2018 r., I C [...] Sąd Okręgowy w R. Wydział I Cywilny oddalił wniesione 27 września 2016 r. przez K. M. powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Wyrok ten został zaskarżony apelacją z 23 października 2018 r. przez Skarżącą (data wpływu apelacji do Sądu Okręgowego w R.), przy czym 29 października 2018 r. Sąd Okręgowy wezwał Skarżącą do usunięcia braków formalnych apelacji, poprzez przedłożenie odpisów załączników złożonych w piśmie z 26 października 2018 r. będącego uzupełnieniem apelacji. Po uzupełnieniu wskazanych braków formalnych, 29 grudnia 2018 r. akta sprawy zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w (...). Przeprowadzona została kontrola formalna wniesionego środka odwoławczego, który uznano za wniesiony w terminie. W dniu 30 grudnia 2018 r. sprawa została zarejestrowana w systemie informatycznym Sądu Apelacyjnego w (...) pod sygn. I ACa (...) i skierowano ją do systemu losowego przydziału spraw, który w tym samym dniu wyłonił sędziego referenta. Dnia 22 maja 2019 r. do Sądu Apelacyjnego w (...) wpłynęło pismo uzupełniające apelację Skarżącej wraz z wnioskami dowodowymi. Dnia 23 lipca 2019 r. dokonano losowania pozostałej części składu orzekającego, a następnie 3 grudnia 2019 r.

przesłano kolejne pismo uzupełniające apelację. Następnie postanowieniem z 16 czerwca 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) Wydział I Cywilny działając na podstawie art. 15 z.zs³ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2020, poz. 695 z późn. zm.; dalej: ustawa o szczególnych rozwiązaniach), skierował sprawę apelacyjną na posiedzenie niejawne. Pismem z 17 czerwca 2020 r. Pełnomocnik Skarżącej skierował do Sądu Apelacyjnego w (...) wniosek o skierowanie sprawy na rozprawę, zaś pismem z 26 czerwca 2020 r. Skarżąca złożyła wniosek o zabezpieczenie. W dniu 15 lipca 2020 r. w sprawie zapadł wyrok, który prawomocnie zakończył toczące się postępowanie.

Biorąc pod uwagę przebieg okoliczności w niniejszej sprawie Sąd Najwyższy stwierdza, że od dnia wpłynięcia apelacji (23 października 2018 r.) do dnia wniesienia skargi (14 lipca 2020 r.) upłynęło ponad 12 miesięcy. Natomiast od daty przekazania akt przez sąd I instancji do Sądu Apelacyjnego w (...) (23 października 2018 r.), wpisania sprawy do repertorium, dokonania wstępnej analizy sprawy i skierowania jej do rozpoznania na rozprawie 15 lipca 2020 r., w Sądzie Apelacyjnym w (...) szereg czynności zmierzających do rozpoznania sprawy odwoławczej.

Okres beczynności, co prawda przekracza standard wypracowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, brak jest jednak jakichkolwiek obiektywnych okoliczności w odniesieniu do realiów faktycznych i prawnych rozpatrywanej sprawy, które uzasadniałyby stwierdzenie zaistnienia beczynności w wyznaczeniu terminu rozprawy apelacyjnej. Nie ulega przy tym wątpliwości, że sprawa spełniała wszelkie warunki pozwalające na skierowanie jej na posiedzenie niejawne celem sprawnego rozpoznania, natomiast skarżąca złożyła wniosek o rozpoznanie jej na rozprawie. Analiza poszczególnych czynności podejmowanych w sprawie prowadzi do wniosku, że toczyło się ono bez zbędnej zwłoki. Wziąć przy tym należy pod uwagę przytoczone wcześniej ich daty. Podstawą uwzględnienia skargi może być bowiem jedynie ustalenie bądź beczynności w sprawie, bądź działania przewlekłego, kiedy to bez przyczyny czynności podejmowane są z częstotliwością, która nie może być uzasadniona okolicznościami sprawy lub innymi obiektywnymi

przesłankami. Postępowanie w przedmiotowej sprawie toczyło się tymczasem w prawidłowym tempie, czynności podejmowano niezwłocznie, a terminy rozpraw wyznaczane były z uwzględnieniem normalnego ruchu takich spraw w sądach.

Biorąc to pod uwagę – w szczególności czas trwania czynności – nie można uznać, że w sprawie istniały podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość orzekł jak w sentencji.